



‘Politici moeten bewust een stap terugnemen’

Helma Ton (51) was zes jaar lang burgemeester voor GroenLinks in Blaricum. Nu is ze ‘aandachts-activist’ en pleit ze voor een nieuwe manier van besturen en politiek bedrijven: slow politics.

Wat?

‘De tijd van de vertegenwoordigende democratie loopt ten einde’, stelt Helma Ton. ‘We staan op de drempel van een nieuwe democratie, waarbij de besluitvorming niet meer in de raadszaal of het parlement plaats zal vinden. Straks gaat het allemaal via de nieuwe media.’ Ze volgt Obama op de voet, die gebruik maakt van Twitter en sociale netwerken op internet. Zelf heeft ze net een ‘ning’ gelanceerd, een online platform rondom een thema. Haar thema: slow politics. ‘Slow politics gaat over een andere manier van politiek bedrijven en besturen. Het gaat erom dat je niet direct je mening klaar hebt, maar dat je een open

vraag neerlegt en mensen uitnodigt hierop te reageren. Zodat besluiten niet via partijpolitieke kanalen tot stand komen, maar door interactie tussen mensen. Nu worden politici heel erg geschoold in reactief zijn. Maar ze moeten leren meer responsief te worden. Bewust een stap terug te nemen, de feiten te bekijken en iets te onderzoeken voordat ze een oplossing bedenken. Dat is slow politics.’

We moeten ook af van al die stapels papierwerk, vindt Ton. ‘Nu vindt bijna al het besturen plaats op papier. De besturing is heel erg gescheiden van de uitvoering. Je kijkt of de doelstellingen gehaald zijn, en het project is klaar. Maar hoe iets in de praktijk uitpakt, daar heeft men geen idee van.’ Ze noemt als voorbeeld een volstrekt onlogische locatie voor een hondenuitrenplek op het Amsterdamse IJburg, vlakbij waar ze woont. ‘Die is op papier bedacht, vervolgens braaf uitgevoerd en afgevinkt. Maar er is geen hond die op die plek kan rennen, want het is veel te klein en bovendien ingesloten door drukke wegen.’

‘Die scheiding tussen bestuur en uitvoering is een absolute misvatting. Het komt erop neer dat je de echte werkelijkheid onderwerpt aan de geplande werkelijkheid zoals je die voor ogen had. Zo houden we elkaar voor de gek. En doen we de samenleving tekort. Door dat stramien van besturen en besluitvorming zijn we gebonden aan afspraken uit het verleden en de kaders van een politieke partij, en daardoor niet vrij om nieuwsgierig te zijn en ontmoetingen aan te gaan. Met uitvoerenden bijvoorbeeld, of mensen die een andere visie hebben. We hebben een andere mindset nodig.’

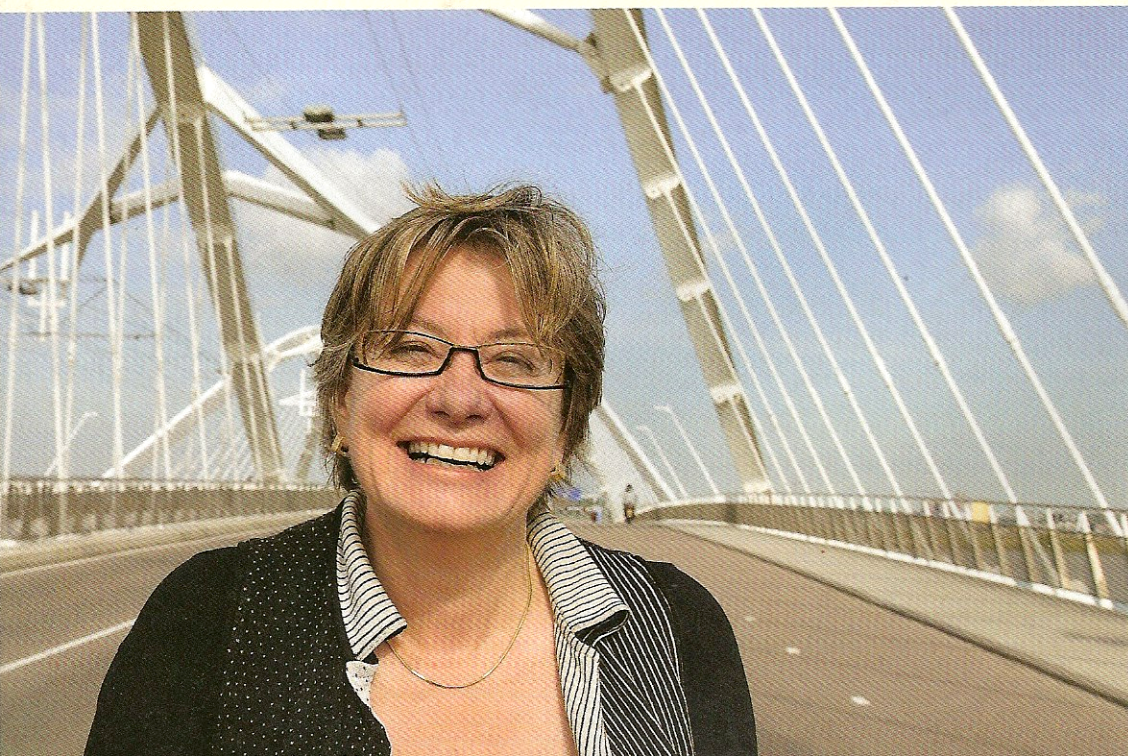
Wie?

Helma Ton was van 2001 tot 2007 burgemeester van Blaricum. ‘Toen heb ik zelf ook meegedaan aan die strikte scheiding tussen bestuur en uitvoering. Pas nu, twee jaar later, beseft ik hoe ik daarin gevangen heb gezeten. Ik voelde wel dat er iets niet klopte, maar ik zie nu pas wat dat dan is.’ Ton koos niet voor een tweede ambtstermijn, maar besloot haar hart te volgen.

Nu heeft ze een eigen bedrijf als ‘aandachtsactivist’. ‘Het woordje aandacht heeft mijn leven veranderd. Toen ik nog burgemeester was, koos ik ieder jaar een nieuw woord waar ik mij dan een jaar lang door liet verrassen. Op een gegeven moment koos ik voor aandacht, omdat er in de politiek eigenlijk een chronisch gebrek aan aandacht is. Niet aan aandacht vragen, maar wel aan aandacht schenken. Sindsdien heb ik nooit meer een ander woord hoeven kiezen, het heeft me nooit meer losgelaten.’ Als aandachtsactivist coacht ze mensen die te maken hebben met het openbaar bestuur of er juist mee in conflict zijn. En ze geeft een achtweekse aandachts-training, die stressreducerend werkt. ‘Deze training heb ik zelf ook gevolgd als burgemeester, het heeft me toen heel erg geholpen om niet langer op de automatische piloot te functioneren, maar een stapje terug te doen en zo een nieuwe vrijheid van handelen te creëren.’ Eigenlijk zijn er best veel raakvlakken met het burgemeesterschap, vindt ze. ‘Als burgemeester sta je boven de partijen. Daardoor heb je vaak als enige de mogelijkheid om aandacht te schenken aan factoren die soms over het hoofd worden gezien. Datzelfde doe ik nu ook, maar dan bij individuele personen.’ Ze denkt even na, op zoek naar de juiste woorden om verder uit te leggen wat ze precies doet. ‘Ik kom toch niet vaag over, hè?’, vraagt ze bezorgd. ‘Want dat ben ik niet hoor, en wat ik doe is juist heel erg down to earth. Waar ik in mijn werk naar op zoek ben, is verschil maken. Daarom noem ik mezelf ook aandachtsactivist. Ik wil mensen wakker schudden, ze afstoffen. Zodat ze de wind weer voelen op hun huid. Dat heeft helemaal niets met zweverigheid te maken.’

Rinske Bijl

Zie ook
www.slowpolitics.ning.com



FOTO'S HILCO KOKE